

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Geo: დოკუმენტი მომზადებულია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ანალიტიკური განყოფილების ადამიანის უფლებათა ცენტრის (www.supremecourt.ge) მიერ. თარგმანის ხელახალი გამოქვეყნების ნებართვა გაცემულია მხოლოდ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს HUDOC-ის მონაცემთა ბაზაში განთავსების მიზნით.

Eng: The document was provided by the Supreme Court of Georgia, Human Rights Centre of the Analytical Department (www.supremecourt.ge). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the European Court of Human Rights' database HUDOC.

კალანდია საქართველოს წინააღმდეგ
(**Kalandia v. Georgia**)

საჩივარი N57255/10
22 აპრილი 2021

ფაქტები

მომჩივანი, თენგიზ კალანდია, ამტკიცებდა, რომ 2009 წელს მას ნარკოტიკული საშუალება მისი ოპოზიციურად განწყობილი მეგობრის აქტიური მხარდაჭერის გამო ჩაუდეს. კერძოდ, თ. კალანდია ვლადიმერ ვახანიასთან ერთად იყო პოლიტიკური პარტია „მთლიანი საქართველოს“ დამფუძნებელი. 2009 წლის 15 მარტს ვახანია დააკავეს მისსავე სახლში ადგილობრივი ჟურნალისტისთვის პროფესიული საქმიანობისთვის ხელის შეშლის ბრალდებით. ვახანიას დაკავების შემდეგ მომჩივანი აგრძელებდა მის აქტიურ დახმარებასა და მხარდაჭერას. 2009 წლის 25 მარტს კი პოლიციამ თ. კალანდია დააკავა. 2009 წელს თენგიზ კალანდიას სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 18 წლის ვადით, სისხლის სამართლის კოდექსის 260 (3) მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის (განსაკუთრებით დიდი ოდენობით ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა და შენახვა).

მომჩივანმა სტრასბურგის სასამართლოს 2010 წელს მიმართა. 2012 წლის 28 დეკემბრის ამნისტიის კანონის საფუძველზე, თენგიზ კალანდია 2013 წლის 18 იანვარს გათავისუფლდა. თენგიზ კალანდია 2017 წლის 5 თებერვალს გარდაიცვალა, თუმცა ევროპულ სასამართლოში საქმის წარმოების გაგრძელების სურვილი მისმა შვილმა, კონსტანტინე კალანდიამ, გამოთქვა.

სამართალი

კონვენციის მე-6 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

32. კონვენციის მე-6 მუხლის საფუძველზე მომჩივანი დავობდა, რომ მისი ჩხრეკა იყო უკანონო და ამ ჩხრეკის დროს სავარაუდოდ აღმოჩენილი ნარკოტიკული საშუალება მას სინამდვილეში ჩაუდეს. იგი დავობდა, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა არ გაითვალისწინეს ის არგუმენტები, რომლებიც ეჭვქვეშ აყენებდნენ სადავო მტკიცებულებების სანდოობასა და გამოყენებას, რის შედეგადაც მისი სასამართლო პროცესი იყო უსამართლო. მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი, შესაბამისად, ადგენს:

„სისხლისსამართლებრივი ბრალდების გამორკვევისას, ყველას აქვს უფლება ისარგებლოს სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლებით...“

2. სასამართლოს შეფასება

(ა) ზოგადი პრინციპები

36. შესაბამისი ზოგადი პრინციპები შეჯამებულია საქმეებში *Bykov v. Russia* ([დიდი პალატა] no. [4378/02](#), §§ 88-90, 10 მარტი 2009) და *Kobiashvili v. Georgia* (no. [36416/06](#), §§ 56-58, 14 მარტი 2019).

(ბ) ზოგადი პრინციპების გამოყენება წინამდებარე საქმეში

37. სტრასბურგის სასამართლომ უკვე განიხილა საქმეები, წინასწარი სასამართლო ნებართვის გარეშე ჩატარებული ჩხრეკის სავარაუდო უკანონობასთან და მის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულებების არასანდოობასთან დაკავშირებით, და დაადგინა, რომ მომჩივნის წინააღმდეგ მთავარი მტკიცებულებების მოპოვების ფორმა ეჭვს ბადებდა მის სანდოობასა და სიზუსტესთან მიმართებით (იხ. *Kobiashvili*, ციტირებული ზემოთ, §§ 59-73, და *Megrelishvili v. Georgia* [კომიტეტი], no. 30364/09, §§ 32-39, 7 მაისი 2020). სტრასბურგის სასამართლომ მიიჩნია, რომ ამ მტკიცებულებების მნიშვნელობიდან გამომდინარე, კუმულაციურად, მომჩივნის ჩხრეკის დროს პროცედურული დარღვევები; არათანმიმდევრული და წინააღმდეგობრივი მტკიცებულებები ჩხრეკის ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით; არასაკმარისი სასამართლო მოკვლევა როგორც სასამართლო პროცესამდე ისე მისი მიმდინარეობისას (მათ შორის ეროვნული სასამართლოების მარცხი შესაბამისად შეესწავლათ მომჩივნის ბრალდებები იმის შესახებ, რომ აკრძალული ნივთიერებები მათ არ ეკუთვნოდათ); და გამამყარებელი მტკიცებულებების სისუსტე მომჩივნის სასამართლო პროცესს მთლიანობაში უსამართლოს ხდიდა (იხ. *Kobiashvili*, § 73, და *Megrelishvili*, § 39, ორივე ციტირებული ზემოთ).

38. მიუხედავად იმისა, რომ წინამდებარე საქმის გარემოებები გარკვეულწილად განსხვავებულია, ევროპული სასამართლოს ანალიზის გადამწყვეტი ელემენტები იგივე რჩება.

39. კერძოდ, მომჩივნის დაპატიმრება და ჩხრეკა განხორციელდა სასამართლო ბრძანების გარეშე, იმ წყაროსგან მიღებული „ოპერატიული ინფორმაციის“ საფუძველზე, რომლის ვინაობის გამჟღავნებაც შეუძლებელია. ასეთი ინფორმაციის წყარო, ხასიათი და სანდოობა, რომლის საფუძველზეც დააკავეს და გაჩხრიკეს მომჩივანი, არ ყოფილა მაშინვე გამოკვლეული, არც ჩხრეკის შემდგომი განხილვის და არც მომჩივნის სისხლისსამართლებრივი საქმისწარმოების დროს (იხ. *Kobiashvili*, ციტირებული ზემოთ, §§ 67-69).

40. რაც შეეხება დაკავებისა და ჩხრეკის გარემოებებს, დაკავების საფუძვლები არ იყო მითითებული შესაბამის ოქმში და პირადი ჩხრეკის შესახებ ოქმის ერთ-ერთი ნაწილი ვერ ამართლებდა უარს მომჩივნის მოთხოვნაზე მოწმეების გამოძახებასთან დაკავშირებით. გარდა ამისა, პოლიციელებმა მისცეს ურთიერთსაწინააღმდეგო ჩვენებები იმასთან დაკავშირებით, მომჩივანი მანქანიდან ნებაყოფლობით გადმოვიდა თუ ამისათვის პოლიციელებმა გამოიყენეს ძალა. ამის საპირისპიროდ, მომჩივანი მთელი პროცესის განმავლობაში ირწმუნებოდა, რომ ჩხრეკა ჩატარდა თანმხლები პროცედურული გარანტიების გარეშე და რომ მას ნარკოტიკული ნივთიერება ჩაუდეს. ამასთან დაკავშირებით, სტრასბურგის სასამართლო კიდევ ერთხელ იმეორებს, რომ როდესაც სადავოა მტკიცებულების სანდოობა, მტკიცებულების დასაშვებობის შესასწავლად სამართლიანი პროცედურების არსებობას კიდევ უფრო დიდი მნიშვნელობა აქვს (იხ. *Bykov*, ციტირებული ზემოთ, § 95).

41. ამის გათვალისწინებით, და მომჩივნის შესაძლებლობასთან დაკავშირებით, გაასაჩივროს მტკიცებულების ნამდვილობა და შეეწინააღმდეგოს მის გამოყენებას, ევროპული სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივნის მოთხოვნები სადავო ჩხრეკის ღონისძიების შედეგად მიღებული მტკიცებულებების დაუშვებლად ცნობის შესახებ პირველმა და სააპელაციო სასამართლოებმა არ დააკმაყოფილეს; აღნიშნულმა სასამართლოებმა, სხვა საფუძვლებთან ერთად, აღნიშნეს, რომ პირადი ჩხრეკის ღონისძიება უკვე გამართლებული იყო ჩხრეკის შემდგომი სასამართლო განხილვის გზით. ამასთან, ევროპულმა სასამართლომ უკვე დაადგინა, რომ ასეთი განხილვები არ არის ადეკვატური და საკმარისი მტკიცებულებების ნამდვილობის და სანდოობის გამორკვევისათვის (იხ. *Kobiashvili*, §§ 67-69, და *Megrelishvili*, § 35, ორივე ციტირებული ზემოთ). პირველი ინსტანციისა და სააპელაციო სასამართლოებმა ასევე, შემდგომი დაზუსტების გარეშე აღნიშნეს, რომ ადგილი არ ჰქონია საპროცესო კანონმდებლობის სერიოზულ დარღვევას, რომლითაც დაკავება და ჩხრეკის ოქმი მიიჩნეოდა დაუშვებლად და რომ საქმის მასალებში არსებული მტკიცებულებები - სანდოობა, რომელიც მომჩივანმა სადავო გახადა - საკმარისი იყო მომჩივნის განცხადებების დაუსაბუთებლად მიჩნევისთვის. გარდა ამისა, სტრასბურგის სასამართლო ყურადღების მიღმა ვერ დატოვებს იმ ფაქტს, რომ მომჩივნის

განმეორებითი ბრალდებები მტკიცებულებების ჩადებასთან დაკავშირებით არ ყოფილა სერიოზულად განხილული მის წინააღმდეგ სისხლისსამართლებრივი საქმის განხილვის არცერთ ეტაპზე.

42. ყოველივე ზემოხსენებულის გათვალისწინებით, სასამართლო ასკვნის, რომ ჩხრეკის ჩატარების გარემოებები, რაც მოიცავდა მომჩივანთა დაცვის უფლებების უგულვებელყოფას, წარმოშობს ეჭვებს მოპოვებული მტკიცებულებების სანდოობასთან მიმართებით და რომ მომჩივნებს არ მიეცათ ეფექტიანი შესაძლებლობა, გაესაჩივრებინათ ჩხრეკის გარემოებები და შეწინააღმდეგებოდნენ აღნიშნული მტკიცებულებების გამოყენებას ეროვნულ დონეზე, განსაკუთრებით იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ რამდენიმე მათ არსებით არგუმენტს არ გაეცა ადეკვატური პასუხი (შეადარეთ საქმეს *Bykov*, ციტირებული ზემოთ, § 98).

43. შესაფასებელი რჩება, ჩხრეკის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულებები იყო თუ არა გამყარებული სხვა მტკიცებულებებით. სტრასბურგის სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმის მასალებში არსებული სხვა მტკიცებულებები, პირადი ჩხრეკის ოქმის არარსებობის გამო, არ იყო საკმარისად მტკიცე. კერძოდ, რაც შეეხება პოლიციის თანამშრომლების ჩვენებებს, ეს უკანასკნელი საფუძველად დაედო მომჩივნის წინააღმდეგ სამართალწარმოებას და გაკეთებული იყო ხელისუფლების იმ ორგანოს წარმომადგენლების მიერ, რომელმაც დაიწყო საქმის წარმოება და რომელიც დაინტერესებული იყო მისი შედეგებით. მათი ინტერესი განსაკუთრებით აშკარა იყო მომჩივნის იმ განცხადებიდან გამომდინარე, რომ მას ნარკოტიკი ჩაუდეს. გარდა ამისა, მათი ჩვენებები აღმოჩნდა წინააღმდეგობრივი. ამის მიუხედავად, მათი ჩვენებები ავტომატურად იქნა მიჩნეული ობიექტურად და საიმედოდ, არსებული წინააღმდეგობებისა და მომჩივნის შესაბამისი პრეტენზიების გათვალისწინებლად. შესაბამისად, ევროპული სასამართლო მიიჩნევს, რომ მთავრობის განცხადებების საპირისპიროდ, საქმის მასალებში არსებული არცერთი სხვა მტკიცებულება არ ყოფილა საკმარისად მტკიცე ჩხრეკის შედეგად მოპოვებული ფიზიკური მტკიცებულების არარსებობის გამო (შეადარებისთვის *Bykov*, ციტირებული ზემოთ, § 98).

44. სტრასბურგის სასამართლოსთვის ზემოხსენებული მოსაზრებები საკმარისია იმისათვის, რომ დაადგინოს, რომ მომჩივანს არ უსარგებლია სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლებით.

აქედან გამომდინარე, დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი.

კონვენციის მე-8 მუხლის საგარაუდო დარღვევა

45. მომჩივანი დავობდა, რომ ჩხრეკა განხორციელდა კონვენციის მე-8 მუხლის დარღვევით და რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა ვერ დაადგინეს სათანადო ბალანსი მის უფლებებსა და საზოგადოებრივ ინტერესს შორის.

46. მთავრობამ განაცხადა, რომ არ დარღვეულა კონვენციის მე-8 მუხლი.

47. ევროპული სასამართლო აღნიშნავს, რომ ეროვნული სამართალწარმოების დროს მომჩივანს სადავოდ არ გაუხდია, რომ ჩხრეკის ღონისძიებით დაირღვა კონვენციის მე-8 მუხლით გარანტირებული მისი უფლებები. ამ უმოქმედობის გამო, ეროვნულ სასამართლოებს არ მიეცათ შესაძლებლობა შეეფასებინათ საჩივრები. აქედან გამომდინარე, მომჩივნის საჩივარი აღნიშნულ დებულებასთან მიმართებით აშკარად დაუსაბუთებელია და საჩივრის ეს ნაწილი არ უნდა იქნეს დაკმაყოფილებული, კონვენციის 35 § 3 (ა) და 4 მუხლების საფუძველზე.

კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

48. კონვენციის 41-ე მუხლის მიხედვით:

„თუ სასამართლო დაასკვნის, რომ დაირღვა კონვენციით ან მისი ოქმებით გათვალისწინებული უფლება, ხოლო შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდა სამართალი დარღვევის მხოლოდ ნაწილობრივი გამოსწორების შესაძლებლობას იძლევა, საჭიროების შემთხვევაში სასამართლო დაზარალებულ მხარეს სამართლიან დაკმაყოფილებას მიაკუთვნებს.“

49. მომჩივანმა მოითხოვა 5,000 ევრო მორალური ზიანის ანაზღაურებისათვის.

50. მთავრობამ მოთხოვნა გადაჭარბებულად მიიჩნია.

51. სტრასბურგის სასამართლომ მომჩივანს მიანიჭა 3,600 ევრო მორალური ზიანის ანაზღაურებისათვის

სტრასბურგის სასამართლო ერთხმად,

1. ადგენს, რომ მომჩივნის ვაჟი, ბ-ნი კონსტანტინე კალანდია, აგრძელებს მიმდინარე სამართალწარმოებას მის ნაცვლად;
2. დასაშვებად ცნობს საჩივარს მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტთან მიმართებით, ხოლო საჩივრის დანარჩენ ნაწილში მას დაუშვებად ცნობს;
3. ადგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი;
4. ადგენს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ სამი თვის განმავლობაში, მომჩივანს უნდა გადაუხადოს 3,600 ევრო მორალური ზიანისთვის.
5. უარყოფს მომჩივნის სხვა მოთხოვნებს სამართლიანი დაკმაყოფილების შესახებ.